

Vår nabo muren

Av Ingjerd Grimstad Bandak, prosjekt- og bistandskonsulent, Den Evangelisk Lutherske Frikirke

For noen år siden hadde jeg ei god venninne fra Tel Aviv. Hun hadde et ganske fryktbasert forhold til palestinerne, og hun kjente ingen av dem. En dag sa hun til meg at da de begynte å bygge muren, var det som at det også ble bygget en mur i hjertet hennes. Før var det vanskelig å skulle tenke seg sameksistens med palestinerne, men etter muren ble tanken nesten helt umulig for henne.

Min palestinske svigermor bor et steinkast fra muren, der den er nettopp åtte meter høy og ser ut som en skikkelig fengselsmur. Hun bor så nært at bilkøen til kontrollposten ("checkpoint") ofte blokkerer veien inn til huset hennes. På den andre siden av muren, i Jerusalem, har hun ei datter, en svigersønn og fire barnebarn. Fordi hun er en gammel dame nå trenger hun ikke lenger spesiell tillatelse for å krysse muren, men hun må være frisk og god til beins for å klare turen. Palestinerne fra Vestbredden kan nemlig ikke kjøres ut av Vestbredden verken i bil eller buss. Klarer de ikke grenseovergangen får de heller droppe turen.

Å krysse kontrollposten involverer så å si alltid mye adrenalin for en palestiner. Først må man gå opp en lang gang med gitter og jern over og på alle sider. Så må man gjennom ei trang svingdør (som en god palestinsk kvinne, har svigermor som regel med seg mange poser med mat og har vanskelig for å passere her), forbi en ID-kontroll, gå over en stor åpen plass, så ned en lang gang og bortover en lang gang. Til neste svingdør er det ofte lang kø, og når man endelig kommer gjennom, sitter soldatene bak et sotet vindu og snakker til de passerende i skjærende høytalere. Den passerende må legge alle tingene sine på båndet og ofte ta av seg sko og belte. Etterpå må man gjennom enda en trang svingdør. Så bortover enda en gang og endelig til den siste ID-kontrollen før man er gjennom muren. Derifra tar man buss videre.

Da svigerfar levde, sa han at han hadde sluttet å reise til Jerusalem fordi han opplevde det så ydmykende å skulle komme seg gjennom kontrollposten. Som en stolt, eldre araber, orket han ikke å risikere å bli skreket til over radio av en ung soldat på et språk han ikke forsto – om det så betød at han ikke kunne besøke sin egen datter og barnebarn.

Samtidig kjenner jeg israelere som ønsker en relasjon med palestinerne, og de ønsker å besøke Betlehem. Dette har imidlertid Osloavtalen gjort ulovlig. Mange over femti som husker fredeligere tider, savner tiden da de kunne reise inn og handle hos palestinerne og ta en kopp te der på Sabbaten. De som er yngre enn 45 år gamle har dessverre ingen slike positive minner.

Jeg forstår at israelere har en dyp frykt for å ikke ha et hjemland, og at de lengter etter å føle seg trygge. Jeg unner dem å kunne leve gode liv i fred. På samme måte unner jeg palestinerne å leve gode liv i fred. Og jeg tror ikke at muren er middelet som vil få til dette. Likeverd og tillit er kritisk når man skal tenke seg forsoning og drømme om fredelig sameksistens. Jeg skulle ønske at fokus var på å bygge bruer, ikke murer.